

Jaarverslag Vrienden van de UB Leiden – 2024

Doelstelling

De Stichting Vrienden van de Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL) is opgericht in 2012 met als doel de bekendheid met en de belangstelling voor de UBL onder een breed publiek te bevorderen. Verder wil de Stichting bijdragen aan de instandhouding, uitbreiding en digitalisering van de bijzondere collecties van de UBL. De Vriendenstichting speelt hiertoe een actieve rol bij het werven van geldmiddelen om de collecties uit te breiden, te digitaliseren en te restaureren.

De Stichting beoogt belangstellenden voor de UBL als vriend aan zich te binden. Die vriend of vriendin krijgt daar wat voor terug. Zo organiseert de Vriendenstichting regelmatig activiteiten. Voor feestelijke openingen van tentoonstellingen over delen van de collecties ontvangen de vrienden een uitnodiging. Ook worden ze getraakteerd op lezingen door conservatoren of onderzoekers die hen kennis laten maken met verrassende bijzondere collecties en de rol die deze spelen in hun onderzoek.

Het aantal vrienden per 31 december 2024 bedroeg 264.

Bestuur van de Stichting

In 2024 heeft voorzitter Dr. Els Jacobs na de voltooiing van haar tweede zittingstermijn het bestuur verlaten. Ze is opgevolgd door Prof. dr. Mariken Teeuwen, bijzonder hoogleraar Schriftcultuur in de Middeleeuwen aan de Universiteit Leiden en afdelingshoofd Digitale Edities bij het Huygens Instituut. De samenstelling van het bestuur zag er op 31 december 2024 als volgt uit:

- Prof. dr. Mariken Teeuwen (Voorzitter, bijzonder hoogleraar Schriftcultuur in de Middeleeuwen aan de Universiteit Leiden en afdelingshoofd Digitale Edities bij het Huygens Instituut)
- Prof. dr. Gabriëlle van den Berg (Hoogleraar Cultuurgeschiedenis van Iran en Centraal Azië aan de Universiteit Leiden)
- Prof. dr. Dirk van Delft (Voormalig directeur Rijksmuseum Boerhaave & Bijzonder hoogleraar Materieel erfgoed van de natuurwetenschappen)
- Dr. Gijs van der Ham (Voormalig seniorconservator Nederlandse Geschiedenis Rijksmuseum)

- Drs. Jan de Klerk (Conservator; verwerving particuliere archieven en collecties, Stadsarchief Amsterdam)
- Vincent Mentzel (oud-staffotograaf NRC Handelsblad)
- Dr. Rosalien van der Poel (Penningmeester, Kunsthistoricus, Instituutsmanager Academy of Creative and Performing Arts, Universiteit Leiden)
- Dr. Roger Tol (Secretaris, voormalig directeur KITLV-Jakarta)

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris, tevens medewerker van de Universitaire Bibliotheken Leiden:

- Drs. Martijn Storms (Ambtelijk secretaris, Conservator kaarten en atlassen)

Het bestuur vergaderde in 2024 vier keer. De vergaderingen vonden plaats in de Universiteitsbibliotheek.

Activiteiten

In 2024 zijn verschillende activiteiten georganiseerd. Naast de jaarlijkse Vriendendag is er één exclusieve rondleiding georganiseerd bij een tentoonstelling die mede door de UBL was samengesteld. Daarnaast kregen de Vrienden uitnodigingen voor activiteiten in de UBL.

Vriendendag

De Vriendendag vond plaats op woensdag 3 april 2024 in een volle Vossiuszaal. Aansluitend op het themaprogramma van de UBL, stond de bijeenkomst in het teken van de Midden-Oostencollecties. Hoogleraar en bestuurslid Gabrielle van den Berg ging in haar lezing *Souvenirs uit Samarkand* in op een unieke collectie vroeg twintigste-eeuwse publicaties uit Centraal Azië van de UBL. Frederik de Wolff, Scaliger Fellow Hebreeuws en Aramees, vertelde over *Hét Leidse Manuscript*, de Jeruzalemse Talmoed, een uniek erfstuk van Josephus Justus Scaliger. Vervolgens waren tijdens de traditionele ‘vlootschouw’ de bijzondere stukken te bewonderen die met steun van de Vrienden zijn aangeschaft.

Vlootshow tijdens de Vriendendag

Rondleiding tentoonstelling *Strijden ga ik* in De Lakenhal

Op 26 juni 2024 verzorgden coördinator Garrelt Verhoeven en vakreferent Dennis Bus een rondleiding bij de tentoonstelling *Strijden ga ik – Anton de Kom en de Surinaamse Studenten Unie* in Museum De Lakenhal. De tentoonstelling betrof een samenwerking tussen het museum, de Surinaamse Studenten Unie en de Universitaire Bibliotheken Leiden. Uitgangspunt was het onderzoek van Henna Goudzand Nahar naar de Surinaamse Studenten Unie en de roefdrukken (onrechtmatige nadrukken) van Anton de Koms *Wij slaven van Suriname*. In de tentoonstelling waren historische objecten te zien en twee korte films van filmmaker Emma Lesuis waarin oud-leden van de Surinaamse Studenten Unie aan het woord kwamen. Kunstenaar Hedy Tjin maakte speciaal voor deze tentoonstelling kleurrijke wandschilderingen van prominente figuren uit deze geschiedenis.

Tentoonstelling 'Strijden ga ik' in Museum De Lakenhal

Door de Stichting Vrienden ondersteunde aankopen

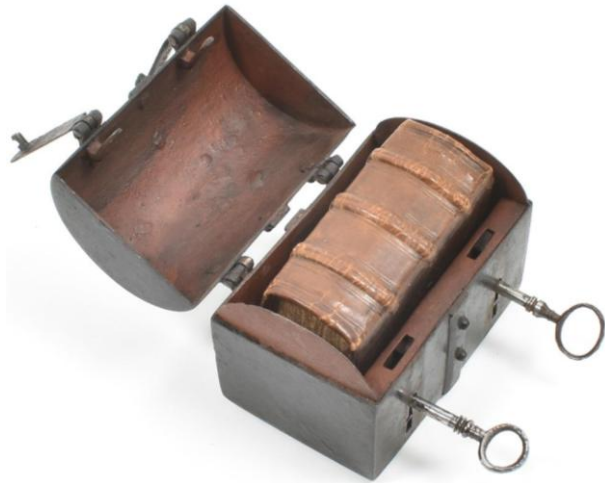
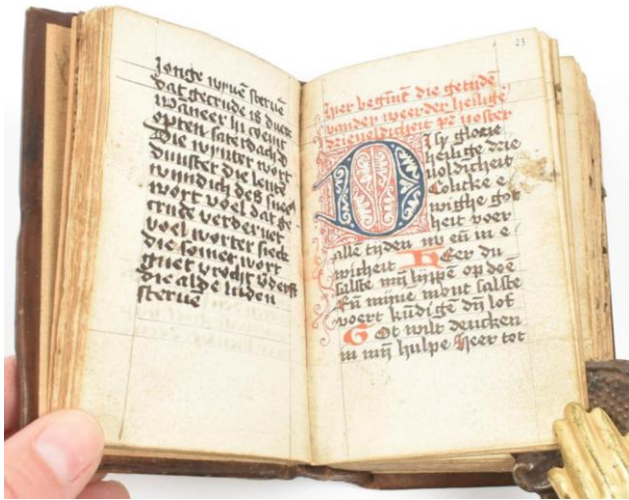
- Twaalf meter lange handgetekende scroll van de route tussen Nagasaki en Edo, negentiende eeuw

- Serie van tien foto's getiteld 'Familiemoord op de Molukken' van Jan Banning, 1999.

- Middelnederlands handgeschreven gebedenboek vervaardigd in de Noordelijke Nederlanden (vermoedelijk Gelderland), ca. 1550.

- Collectie Leidse studenten-almanakken (1815-2015) in mooie banden met bijbehorende losse almanakprenten.
- *Carmina illustrium poetarum Italorum*; Io. Matthaeus Toscanus conquisivit ... Tomus primus. Parijs: Aegidius Gorbinus, 1576 uit de bibliotheek van Stads- en universiteitssecretaris Jan van Hout, met diens naam op het titelblad: "Ex libris I. Hauteni".

- Twee lyrische gedichten van Mao Zedong, Suzhou 1965 en Shanghai, 1977.
- Een grote collectie van ca. tweeduizend fotoboeken uit het bezit van de Nederlandse fotograaf Cary Markerink.

Uitnodigingen voor symposia, workshops en andere activiteiten

In 2024 organiseerde de UBL een themaprogramma rond de Midden-Oostencollecties. Hoogtepunt was de Avond van het Midden-Oosten op 25 september waarvoor de Vrienden uiteraard een uitnodiging ontvingen. Op deze dag werd het boek *Prophets, Poets and Scholars. The Collections of the Middle Eastern Library of Leiden University* gepresenteerd.

Aansluitend kon de nieuwe *Middle Eastern Library* bezocht worden en was de Universiteitsbibliotheek het toneel van diverse activiteiten: speedcolleges, een documentaire over de restauratie van de *Materia Medica*, de première van een videoserie over de Oosterse collecties met Laila al-Zwaini (later uitgezonden op TV West), een grote pop-up tentoonstelling en twee banierententoonstellingen (over fotografie van het Midden-Oosten en het Gilgamesj-epos). De Vrienden waren op deze avond aanwezig met een kraampje.

In 2024 vonden binnen het themaprogramma ook nog drie workshops *In contact met collecties* plaats, over boekbindtechnieken uit het Midden-Oosten, over kleitabletten, handschriften en oude drukken van het Midden-Oosten en over oude kaarten van het Midden-Oosten. De achtdelige videoserie *Sleutel tot het Midden-Oosten. De Oosterse collectie in Leiden* werd uitgezonden op TV West.

De Vrienden van de UB Leiden ontvingen in 2024 uitnodigingen voor verschillende symposia en lezingen: Op 23 mei vond het symposium en workshop *Experience and Voice: Library of Colombian Women Writers* plaats. De lezing *Between the lines. Prenten van Universiteit Leiden in Museum Bredius* van Yvonne Bleyerveld kon helaas geen doorgang vinden. Op 18 juli vond de jaarlijkse bijeenkomst plaats ter nagedachtenis van kunstschilder Marius Bauer. Op 31 oktober was er een lezingenmiddag over het grafisch werk van Harry van Kruiningen, geïnspireerd op het Gilgamesj-epos. Op 1 november werd de jaarlijkse lezingenmiddag rond de boeken uit de bibliotheken van Menno ter Braak en E. du Perron georganiseerd. Op 26 november vond de boekpresentatie van de geïllustreerde editie van *Homo Ludens* van Johan Huizinga plaats en op 9 december het symposium *Poetry's Haunting: A Symposium on C.P. Cavafy*. De laatste activiteit in 2024 waarvoor de Vrienden werden uitgenodigd was het symposium *Betje Wolff en haar erfenis*. Bovenop dit alles kregen de Vrienden uitnodigingen voor drie boekensalons en ontvingen zij het jaarverslag van de UBL en een nieuwjaarswens.

Themanummer *De Boekenwereld*

De productie van het jaarlijkse themanummer van de UBL van het tijdschrift *De Boekenwereld. Tijdschrift voor Bijzondere Collecties* had enige vertraging opgelopen, maar kon in februari 2024 verstuurd worden. Dit nummer, getiteld *De tijd vooruit*, sluit aan op het nieuwe themaprogramma van de UBL dat in het teken staat van het 450-jarig bestaan van de Universiteit Leiden. De redactie van dit nummer was in handen van universiteits- en onderwijshistoricus Pieter Slaman en conservator Kasper van Ommen. De gevarieerde bijdragen gaan in op allerlei aspecten van het thema 'tijd' aan de hand van stukken uit de Bijzondere Collecties van de UBL.

Winst- en verliesrekening

Uitgaven		Inkomsten	
Bijdragen aankopen	€ 17.375	Donaties Vrienden	€ 10.977
Kosten betalingsverkeer ING	€ 291	Rente Vermogensrekening	€ 1.644
Representatiekosten	€ 26	Subsidie Nationaal Fonds voor Vrede*	€ 18.750
Totale uitgaven	€ 17.692	Totale inkomsten	€ 31.371
Resultaat winst- en verliesrekening (totale inkomsten minus totale uitgaven)			€ 13.679

Balans per 31 december 2024

Betaalrekening *	€ 21.497	Kapitaal	€ 127.896
Vermogensrekening	€ 106.399		
Totaal activa	€ 127.896	Totaal passiva	€ 127.896

*Incl. 18.750 (subsidie Stg. Nationaal Fonds voor Vrede i.v.m. subsidie voor Anton-de-Kom-tentoonstelling van de UB in Museum De Lakenhal)

Kapitaalvergelijking 2024

Kapitaal 2023	€ 114.217
Kapitaal 2024	€ 127.896